

ÆTT OG ANNET

Løssalg kr 15,-

Årgang 32 Utgave 85

Grenland Ættehistorielag

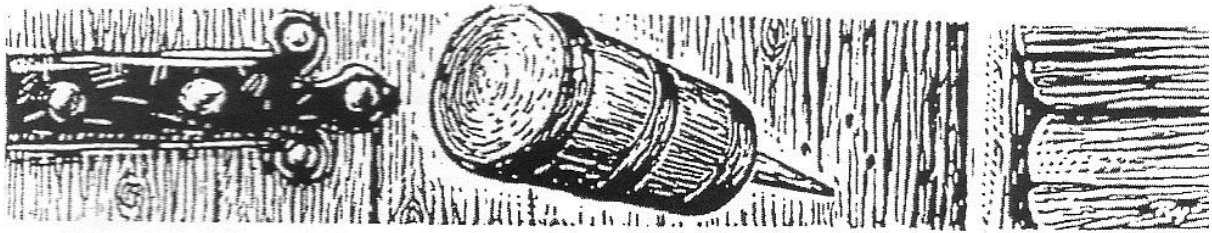
Oktober 2011

Tema Amerikautvandringen

Innhold

Budstikka nr. 3 – 2011.....	side	2
Lederens spalte.....	side	3
En innledning til temaet Amerikautvandringen ved Jan Christensen.....	side	4
Farmen oversatt av Jan Christensen.....	side	6
Telemarkinger i USA av Terje Rehn Holm-Johnsen.....	side	11
Amerikautvandringen og mine besteforeldre av Ivar Kokkersvold.....	side	17
Kommentar til artikkelen om Jacob Ballestad ved Per Sverre Øvrums.....	side	21
Nytt på nettet ved Jørn Olsen.....	side	21
Slektsforskerdagen 2011.....	side	23
Lagets møtekalender ut året 2011 og begynnelsen av 2012.....	side	24
Høstmøtet 3. november 2011.....	side	24

Budstikka nr. 3 — 2011

Styret i Grenland Ættehistorielag 2011:

Leder: Terje Rehn Holm-Johnsen

Sekretær: Audhild Dahl

Web-redaktør, regnskapsfører: Tore Granly

PR--ansvarlig: Jørn Olsen

Varamedlem: Harald Valstø Eikland

Nestleder, kasserer: Kari Aabelvik

Arkivar: Kersti Sorter

Arkivarassistent: Berit Thorsberg

Varamedlem: Sven Erik Langseid

Redaksjonskomiteen i Ætt og Annet 2011:

Terje Rehn Holm-Johnsen, tlf. 479 04 225, e-post: tr.holmjohansen@gmail.com

Jan Christensen, tlf. 35 52 47 08, e-post: jan@slekt.org

Gard Strøm, tlf. 957 89 494, e-post: post@gamlegjerpen.no

Ivar Kokkersvold, tlf. 476 33 307, e-post: ivar@kokkersvold.net

Kontaktinformasjon Grenland Ættehistorielag:

Postadresse: Postboks 169, 3901 Porsgrunn

E-post: lagskontakt@grenlandslekt.no

www.grenlandsslekt.no

Konto: 0540 08 73048

Bli medlem i Grenland Ættehistorielag:

Enkeltmedlem: 125 kr.

Medlemmer, ektefeller/par 150 kr.

Medlemmer fra Norden 200 kr.

Medlemmer fra verden ellers 250 kr.

Kilder til salgs:

Grenland Ættehistorielag har fortsatt noen nr. av Skien byleksikon til salgs. Boka koster fortsatt 400 kr, og dere kan bestille den ved å kontakte arkivar Kersti Sorter.

Samme sted kan dere også få kjøpt gamle nummer av Ætt og Annet, samt vår egen jubileumbok fra 2003.

Ønsker du å bidra med stoff til Ætt og Annet?

Vi trenger stadig nye artikler. Ber om at dere som sitter med noe, kontakter en av oss i redaksjonskomiteen. Ingenting er for lite, eller for ubetydelig.

Send enten til oss på e-post, eller bruk postadressa.

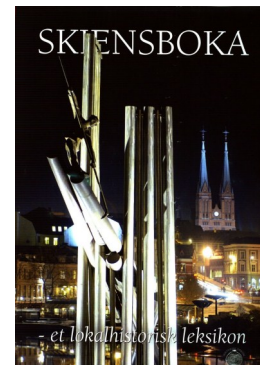
Husk å melde adresseforandring!

Vi sliter med en antall medlemsblader som kommer i retur til oss ved hver utsending. Som oftest er det at dere har flyttet, men glemt å melde fra til oss. Dette fører til at dere får medlemsbladet forsinket samt at vi får ekstra kostnader på utsending. Glem ikke oss når du melder adresseforandring.

Æresmedlemmer i Grenland Ættehistorielag:

Følgende personer er pr. 01.10.2011 æresmedlemmer i foreningen:

Åse Boman-Larsen, Hans Cappelen, Rutt E. Greve, Thor Wølner Gundersen, Steinar Larsen, Hans Paul Madsen, Inger-Grethe Solstad, Dag Straume, Olav Vasbø, Torbjørn Aasetre.

Lederens spalte:

Så har høsten kommet. Skriver i dag 1. oktober, men akkurat nå er det vi på nynorsk kaller "Indian Summer" med temperaturer over 20 grader og sol. Hvorfor fikk vi ikke dette været i sommer?

Høstens nummer er stilet mot utvandringen. Her finner dere artikler fra undertegnede, og fra Ivar Kokkersvold, samt et gammelt manuskript som Jan Christensen har skaffet. Mye spennende lesing.

Ivar Kokkersvold er relativt ny i redaksjonskomiteen, men han har tatt en utfordring på strak arm – nemlig det å redigere Ætt og Annet i Publisher. Riktignok får vi de fleste artikler i form av tekstfiler, men jobben å legge det inn slik at det ser fint ut også når dere får det i posten, det tar mer jobb enn antatt. Dette bladet er det første Ivar har redigert, med litt hjelp fra meg i starten. Takk, Ivar.

I høst har vi to spennende hendelser foran oss, begge behørig annonsert i bladet. 29. oktober har vi den tradisjonelle Slektsforskerdagen, da vi sammen med DIS Telemark inviterer foredragsholdere og slektsforskere til en trivelig dag på Høyskolen i Porsgrunn. I år kommer Anette Claussen fra Digitalarkivet tilbake til oss. I tillegg får vi høre om Vita Veritas, presentert av Anette Holt Bratsberg. Eva Erntzen skal også fortelle om DIS sitt prosjekt Gravstedsminner, en flott kilde for oss som forsker på etterslekter.

3. november er det vårt tradisjonelle høstmøtet. Her kommer Ole Bjørn Darrud og skal fortelle om "Myllarguten". På høstmøtet får vi også høre om det er funnet en god kandidat til Årets hederspris.

Vi har gjennomført et kurs i gotisk håndskrift i høst. Jeg håper at vi i neste nummer kan komme tilbake med et referat av dette. Håper dette har ført til at noen flere av våre medlemmer klarer å lese de gamle historiske dokumentene som for mange nybegynnere virker umulig å lese. Vi trenger flere som kan lese gotisk.

Det foreligger fortsatt planer for et nybegynnerkurs i Slektsforskning, men det er dessverre ikke klart i skrivende stund.

I høst har vi forsøkt en ny møteform, hvor vi har tatt i bruk møterommene i 2. etg. Det virker kjempefint. Folk sitter relativt samlet, så å si alle med hver sin PC. Nytraktet kaffe og litt å tygge på, er også tilgjengelig. Vårt gamle møterom i 1. etg. brukes nå mer eller mindre kun til utlån av kilder. Vi fikk lov å sette opp et nytt skap i 2. etg. og der har vi det vi trenger for et vellykket møte.

Så da vil jeg bare ønske dere alle en fortsatt fin høst, og vinter. Neste blad kommer i februar 2012.

Hilsen Terje Rehn Holm-Johnsen

Tema: Amerikautvandringen

Vårt utgangspunkt foran dette nummeret var at vi ikke hadde fått inn en eneste artikkel til bladet. Vi kom så på ideen om et tema om Amerikautvandringen, og i en felles kreativ innsats framskaffet og skrevet noen artikler om det — og det ble litt "til overs". Så om dere kunne bidra med stoff, kunne vi få til et senere nummer med samme tema.

Vi tar også gjerne imot forslag til andre temaer. Selvsagt også annet slekt stoff; jfr. Budstikka foran.

Redaksjonskomiteen

Emigrasjonen fra Grenlandsdistriktet.

En innledning ved Jan Christensen

Emigrasjonen fra Telemark startet i året 1837 med det såkalte "Rue-følget" som dro fra Tinn. De seilte fra Brevik 27 mai på ei lita skute "Paketten" til Gøteborg, hvor de fortsatte 31. mai ombord på briggen "Niord". De ankom New York 12. august og slo seg ned i Fox River i La Salle Co, Wisconsin. 2 år senere dro ytterligere 40 mennesker ut fra Tinn.

Så gikk det seks år fra de første dro ut fra Telemark, til det også ble bevegelse i Grenlandsregionen. Det som vel dro i gang det hele her nede var at eieren av Foss gård i Gjerpen, Hans Gasmann, offentliggjorde i avisa 3. desember 1842 at han til våren hadde til hensikt å utvandre med hele familien, kone og 13 barn. Dermed var det som et stort skred var sluppet løs. Bare fra Gjerpen dro det ut 105 mennesker med skipet "Salvator". Fra nedre Telemark dro det totalt ut 429 mennesker bare dette første året. Salvator seilte ut fra Porsgrunn 12. mai og ankom New York etter 2 måneder i sjøen, 13. juli.

Det var ikke bare fra Porsgrunn det gikk båter dette året. Fra Skien, Brevik, Langesund og Kragerø seilte det ut skuter, enten direkte til Amerika, eller til Le Havre i Frankrike, hvor folk seilte videre med amerikanske skip. Ifølge avisene for 1843, seilte det ut 11 skuter fra Telemarksbyene.

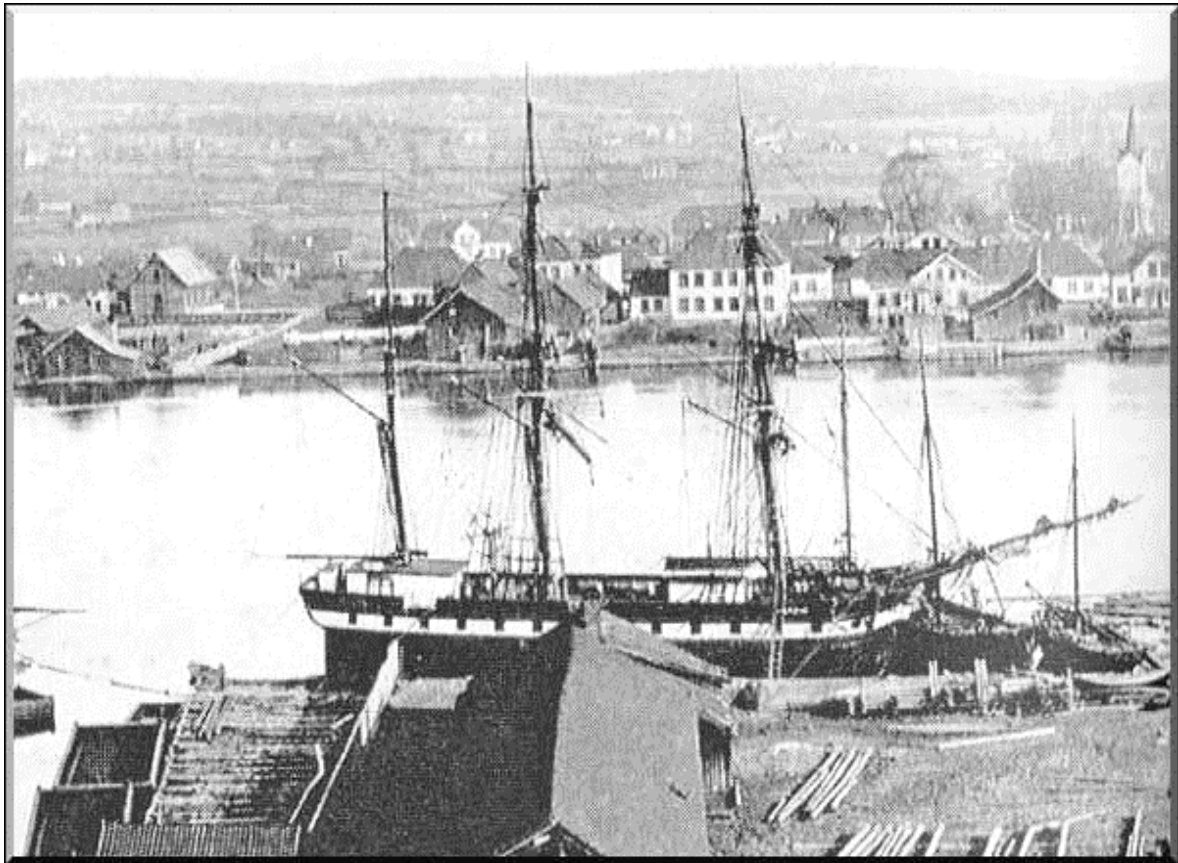
Mange av de som reiste, slo seg ned i utkanten av det som ble byen Milwaukee i Wisconsin. I

området rundt Pine Lake finner vi i dag mange stedsnavn og gårder med norsk-klingende navn.

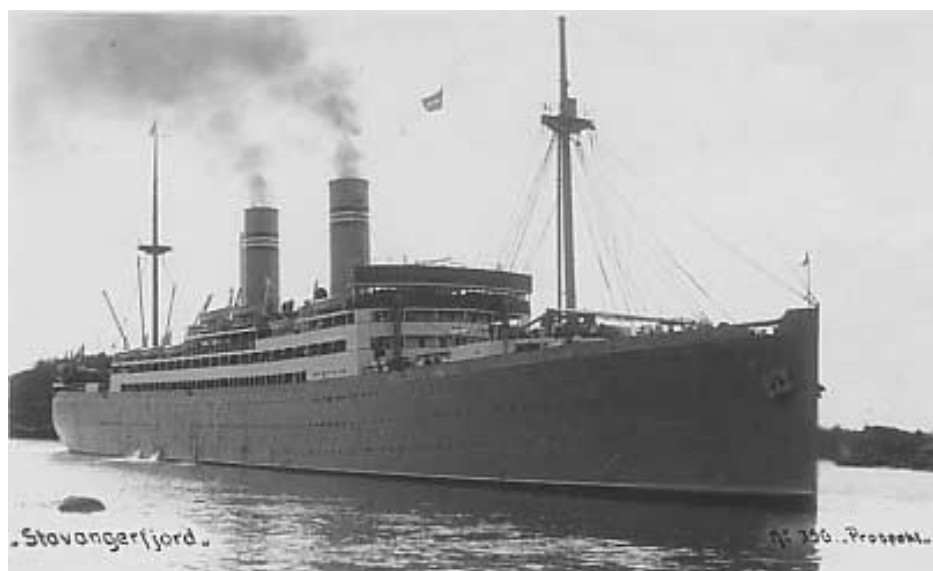
*****

Skibsleilighed
til
America.
Capitain JOHAN CASPARI,
førende det solide og veludrustede
Skib "Salvator,"
der tilbagelagde Rejsen herfra til New York
i 46 Dage og med brys Behandling Alle de
afreiste Passagerer fandt sig særdeles til-
freds, har den Bestemmelse efter fuldstændt
Reise, atter at afgaae til New York med et
Partie Stangjeru, medtagende Passagerer.
For Passagerernes Bequemmelighed vil blive
forget som sidst paa den bedste Maade; lige-
som at særskilte Stabotter for Familier vil
kunne faaes efter nærmere Overeenskomst—
samt de af Passagererne, der maatte ønske
det, tillige Kost ombord paa Rejsen, Alt
paa billigste Betingelser.
Indskrivning og nærmere Aftale, kan
fæe med Hr. Capitain, Medder M. Ane i
Boeskerred og Jacob Müller,
i Porsgrund.
Porsgrund, i October 1843.

Avisannonse
om skipsreise til Amerika
dat, October 1843

Seilskuta Salvator med avgang fra Porsgrund

*Bilde av et seinere Amerika-skip
Stavangerfjord*

The Farm of My Memory

“The Farm of My Memory” er historien Sophie Olea Hanson Halverson skrev rundt 1950. Hun ble født 12. mars 1881 og døde 12. mai 1956. Hennes bestefar var Isak Hansen Findal fra Solum som emigrerte til Amerika i 1848. Hun forteller om livet til de som kom over fra Solum og om de som vokste opp i et nytt fedreland.

- oversatt av Jan Christensen

Her er hennes historie (del 1 med kapittel 1 og 2):

Kapittel 1. Vår slekt av Findal-klanen.

Bestefar Isaac Hanson Findal var overhode i vår slekt av Findal-klanen. Han kom til Amerika fra Norge i 1848, i en alder av 27 år, sammen med sin svoger Søren Ballestad. De arbeidet først et år i tømmerkogen i Michigan, før de krysset Michigan-sjøen over til den lille byen Manitowoc, i den hensikt å gjøre krav på land i Wisconsin-territoret.

Ettersom bestefar hadde vært syk den vinteren i Michigan, ble han rådet til ikke å slå seg ned nær sjøen, så for å unngå det, bestemte de seg for å dra vestover så langt kunne, og så legge inn et krav om land. Området var fremdeles en stor villmark ettersom de var de første pionerene der. De fulgte en primitiv sti gjennom skogene. Den var kjent som Winnebago-stien; en indianer-sti mellom Manitowoc og Winnibago-sjøen, ca 30 miles lenger vestover. De gikk ca 10 miles før bestefar målte opp sitt krav om land på ca 400 acres (ca 160 hektar). Søren tok de tilstøtende 400 acres på vestsiden. Denne stien ble senere kalt Calumet-veien og er nå Highway 151.

Gjerpen kirke i Valders nær Manitowoc

På den tiden kunne land kjøpes av myndighetene for noen få dollar pr acre, og ettersom det snart

Sophie Olea Hanson

ble en stor tilgang av innvandrere som kom fra Norge til dette området, så solgte bestefar mesteparten av sin eiendom til venner. Han beholdt kun 80 acres til sin egen gård. Søren delte opp sin eiendom med sine tre brødre som snart etter fulgte ham til Amerika.

Mange av pionerne kom fra Gjerpen i Norge, så området ble også gitt navnet Gjerpen. I 1850 var Gjerpen Menighet etablert og en kirke ble bygd, som fremdeles bærer dette navnet.

Manitowoc var den gangen kun en liten fiskelandsby og hadde ikke noe land-kontor, så de dro til Milwaukee for å registrere sine krav og etter mange måneder fikk de endelig sine skjøter, undertegnet av president Buchanan. Det gamle skjøtet er fremdeles i familien. Bestefar og Søren hjalp hverandre med å bygge tømmerhytter, en på hvert område, så hyttene var langt fra hverandre.

Det var ingen indianere i den umiddelbare nærhet den gangen, men omflakkende gjenger passerte ofte gjennom skogene, og bestefar fortalte at mange netter lå han alene i hytta og så ilden fra indianernes leirbål gjennom sprekkene i veggene, og han kunne se indianerne danse rundt ilden. De var imidlertid fredelige nok så lenge de ikke ble plaget eller terget. Noen ganger stjal de ting, men sjelden ble innbyggerne skadet.

Isak Findal ved huset sitt

Sørens kone, Ingeborg Findal, var bestefars søster og han hadde ennå to søstre, Gunhild og ?, som kom til Amerika, og slo seg ned i Manitowoc og fikk familier, så Findal-klanen vokste til store proporsjoner. Hans mor døde under overfarten på havet med sin datter og sønn Isak, som var Sophies bestefar. Hun var 80 år gammel – hans far var død på den tiden.

Etter å ha fått registrert sitt krav om land, gjorde bestefar mange forretningsreiser til Milwaukee, og på en av disse turene møtte han bestemor, Oline Marie Gulliksdatter (*født 21 mai 1826 og død 26 januar 1879*), den gang en ung enke med et lite barn. Hennes historie er både interessant og trist.

Hun var født på en øy i Norge som het Jomfruland. I en alder av 18 år var hun en livlig og vakker pike, og en ung mann, Bertil Pedersen, (*sønn av en prominent skipsbygger fra Kragerø, Peder Jensen Nessund*) som var over henne i stand og jordisk gods, ble forelsket i henne og de ble gift til tross for hans families protester. Skjønt hun var også fra en bra familie (*gruvearbeider Gullik og*

Olea Nilsen fra Langøy), så det ut som om rikdom og familie-prestisje betydde så mye for foreldrene hans, at de syntes at han hadde giftet seg under sin stand og ville ikke godkjenne ekteskapet.

Han hadde en eldre bror som ville arve eiendommen, så hans foreldre overtalte bestemors mann til å akseptere en betydelig sum penger under forutsetning at han og hans unge kone seilte til Amerika. Det gjorde de og slo seg ned i Milwaukee, Wisconsin, hvor etter hvert deres datter Helena ble født. Da Helena bare var noen få år gammel, dro ektemannen ut en dag for å kjøpe noen hester og det var det siste gang bestemor så ham. Han kom aldri tilbake og hadde fullstendig forsvunnet. Noen mente han kunne ha vært utsatt for et eller annet og blitt drept på grunn av pengene. Andre sa han kanskje hadde dratt tilbake til Norge, men bestemor ville aldri tro på det. Det ble aldri bekreftet av noen derover, og hun hadde både mor, to søstre og en bror der. En søster ble gift med en mann med penger og de kom senere til Chicago og bodde der; den andre ble med dem og giftet seg i Chicago.

Moren og broren Halvor kom til Wisconsin og slo seg ned i Manitowoc Rapids, etter at bestemor og bestefar var gift. Så, igjen, da en av Findal-klanen, Osuld T., dro tilbake til Norge på besøk, spurte bestefar ham om han kunne finne ut om det var noe arv til bestemor eller hennes datter Helena, ettersom han hadde hørt at hennes første manns foreldre var døde. Dette undersøkte Osuld, og fant ut at det var en sum penger til dem, så hans familie må også ha ansett sin sønn for død. Ingen fant noen gang ut hva som hendte med ham.

Etter at bestefar og bestemor giftet seg, tok bestefar sin kone og hennes lille datter, Helena, dengang ca. fem år gammel, hjem til hytta i villmarka. Hytta besto kun av grove møbler som han selv hadde snekret, og det var et åpent ildsted for å varme opp og hvor de kunne tilbrede enkel mat.

Sammen med husholdningsartikler fra Milwaukee, brakte bestemor med seg en stor norsk kiste full av minner fra hjemlandet. Blant disse var noen verdifulle sølvgjenstander som de hadde fått av hennes første ektemanns familie da de reiste fra Norge. Det var tider da bestefar hadde lite penger, og han tok da en av de nydelige sølv-gjenstandene og byttet i byen for en sekk mel eller andre nødvendigheter. Det var fremdeles noen få gjenstander igjen da Helena giftet seg (*gift med Ole Nelson og de bodde nær Tigerton, Wis.*), og bestemor ga dem dette siden det var

minner fra hennes fars familie. Den gamle kista eksisterer fremdeles. Mor ga den til meg med ordene, "det var mors kiste."

Oline Marie

Etter å ha flyttet ut i villmarka måtte bestemor venne seg til hardt arbeid og lange dager. Det var land som skulle ryddes, så tidlig om morgenen tok bestefar øksa på skulderen eller jordhakk og gikk inn i skogen for å felle trær eller bryte opp røtter. På denne strevsomme måten og med slike enkle verktøy, klarte pionerene endelig å få til en gård ut av villmarka.

Bestemor måtte stå for stellet av dyra, melke og adskillige andre plikter. Ofte måtte hun lete gjennom tykk skog for å finne kyrene og kun ved å lytte etter kubjellen fant hun ut hvor de var. Hun kardet, spant og vevde for å lage klær til familien, ved siden av at hun strikket strømper og votter for vinteren. Hun kokte også årets behov av såpe i en stor jernkjele, som hun hang på en stakk over et bål utendørs. Den samme kjelen ble brukt til å koke primost, en spesiell norsk ost.

Bestemor var veldig gavmild med det hun hadde, og bestefar var tilbøyelig til å være ganske nøy-som. Historien forteller at for å unngå hans brumming over at kjøttet ikke varte så lenge som han trodde, slaktet bestemor noen ganger et lam, gravde ned skinnen og han, etter å ha tilbrakt dagen i skogen, ville aldri få vite at kjøttet på bordet

kom fra en ny forsyning.

Hun var veldig glad i blomster og å ha det pent rundt seg, og ettersom ryddingen av området rundt gården hadde ført til at det var helt tomt for trær, klarte hun snart å ha et blomsterbed gjennom sommeren og plantet syrinbusker og skyggefulle trær ved huset. Jeg husker godt disse trærne da de sto i full blomstring da vi, hennes barnebarn, vokste opp. Jeg kan også huske den dagen de ble hogd ned. Mor sto i vinduet med tårer i øynene og sa til meg "mor planta de". For henne så hadde de en sentimental verdi, siden de minnet henne om hennes mor, som var død for lenge siden og som hadde forsøkt å skaffe litt skjønnhet inn i deres nakne og arbeidsomme liv. Min mor hadde den samme egenskapen, ganske sikkert arvet fra bestemor.

Det var fem barn i familien utenom bestemors datter Helena. Det var Martha, Caroline (vår mor), Hannah, Nels og Inanda.

Martha

Litt etter litt ble gården ryddet og gjerder satt opp for å skille en gård fra en annen og også for å stenge av den dyrkede marka. Med tiden vokste barna opp og giftet seg og de neste kapitlene vil ta for seg våre minner fra barndommen på Findal-gården og vår del av Findal-klanen.

Kapittel 2. Familien vår.

Det har blitt fortalt meg at foreldrene mine (*Ole*

Hanson Gjonne, 4 Oct 1847 - 2 Aug 1925, and Caroline Findall, 5 Mar 1854 - 31 Oct 1929) giftet seg på en veldig kald dag i januar 1874. Til bryllupskjole hadde mor valgt et lys blått stoff og hadde hjulpet med å sy kjolen. Hun var den gang 20 år og far var 7 år eldre. Han hadde ingen slektninger i dette landet og hadde kommet fra Norge 19 år gammel.

Mor var en av Findal-søstrene, som alle var svært pene, hadde humoristisk sans og en kvikk latter. Helena og Martha var allerede gift, og Hannahs bryllup kom noen få år etter mors. Martha (*Nels Johnsen*) og Hannahs (*Jake Shottenberger*) ektemenn var forretningsmenn fra Chicago. Nels, den eneste broren, arbeidet også i Chicago og Inanda, den yngste, var fremdeles et barn hjemme hos foreldrene.

Inanda

Da far og mor giftet seg, bodde bestefar og bestemor fremdeles på den gamle gården, og det var der bryllupet ble feiret. De flyttet inn i et lite hus ikke langt fra mors hjem og ettersom far hadde lært skomakerfaget i Norge, praktiserte han dette til en viss grad etter at han giftet seg. Ca. 6 år senere døde bestemor, og far kjøpte den gamle Findal-gården. Da mine foreldre flyttet til gården, var Christine, deres tredje barn, bare en baby, så de fleste av oss ble født og vokste opp på den gamle Findal-gården.

Da familien var komplett, var vi totalt 12 barn, 8 jenter og 4 gutter, inkludert et par tvilling-jenter, Olga og Mabel, og et par tvilling-gutter, Isaac og

Helmer. Jeg var det fjerde barnet i familien og min søster Amanda var to år yngre. Vår bror Val, var den yngste i familien. De andre blir nevnt senere i denne historien.

Da far tok over gården, var landet nesten fullstendig ryddet, unntatt en stor skogsteig og en sedersump. I stedet for tømmerhytta var det nå et reisverkshus med flere rom på stedet, men få bekvemmeligheter fantes. Vann ble fremdeles pumpet for hånd fra en brønn og båret inn i huset. Talglysene som bestemor hadde laget, ble erstattet av parafinlamper, men mor brukte fremdeles den gamle rokken til å spinne garn til strømper og votter. Den gamle tømmerhytta ble brukt som et sommerkjøkken. Vi kokte og spiste i den hele sommeren.

Det rant en bekk gjennom gården fra vest mot øst og snodde seg nedover på vei mot Manitowoc-elva. På våren og tidlig sommer var bekk full av vann og buktet seg nedover, sprutet og sildret og inviterte oss til å leke i vannet, noe vi gjorde mang en gang. Den videt seg ut et sted på jordet og der vasset vi og fanget ørekyter, og en gang i mellom en større fisk. Vi demmet opp i begge ender og fanget fisken med hendene.

På et sumpete sted var det en liten dam som også fikk oss i aktivitet. Vi tok en gammel strømpe og bandt en snor rundt fotenden og fikk da en fin lang pose. Så fanget vi frosker og puttet dem oppi. Det var helst når nevøen vår, Walter fra Chicago, tilbrakte somrene hos oss at vi gjorde dette. Det var han som kom med ideen at froskelår var en delikatesse, og det måtte til mange frosker for at hele familien skulle få en smakebit. Vi måtte flå og steke bena selv, for mor nektet å ha noe med det å gjøre.

Våre to eldste søstre, Nelia og Ida, var mest opptatt med å hjelpe mor med husarbeidet og med småbarna, men vi andre syntes å ha masse tid til å leke. Bortsett fra å vaske opp når det var vår tur, gjorde vi stort sett det vi hadde lyst til. Vi hjalp til med arbeidet ute noen ganger, slik som å sitte i høyvogna ut på jordet og hjelpe til med å trække ned høyet i vogna eller vi ga kuene vann, men alt dette var likeså morsomt for oss som å leke sisten, balleken "anti-over" og andre uten-dørs leker.

På en liten kolle i skogen vår var en liten treklynge med furu. Der var bakken dekt med et tykt lag av furunåler og ved bunnen av bakken var det en dyp kløft med en gammel trestamme som bru. På dette maleriske stedet lekte vi ofte eller tok med en bok og satt og leste.

Ole Hanson familien

Den store sedersumpen var et annet sted for underholdning. Det var kjølig og stille der og lufta luktet seder. Det var bregner, ville blomster, vintergrønn bær med blader som vi likte å tygge. Bæra var gode å spise, og det var også en annen slags blader som vokste i klumper på bakken som hadde en skarp smak som vi likte. Bakken i sumpen var fuktig med dammer her og der. Vi hoppet fra grasstust til grasstust, som ofte så ut til å være fast grunn, men ga plutselig etter og vi sank med bena ned i den myke, mudrete søla. Dette spilte ingen rolle, siden vi vanligvis var barberte og kunne vaske søla av i en vannpytt.

Ofte mens vi lekte i sumpen, så vi kaniner som kom ut fra gjemmestedene sine eller en slange ville gli forbi, eller kanskje en fugl ville fly ut av redet. Hvis det skjedde, fant vi gjerne reiret og kikket forsiktig inn mens vi holdt pusten, for hvis det var egg i redet ville de ikke klekke dersom vi pustet på dem. Dette trodde vi fast og fullt på.

Det var så mye å utforske og så mange mysterier i den gamle sumpen at mange ganger innbilte vi oss at vi var i villmarka langt fra mennesker, men allikevel dersom vi kom ut til kanten av sumpen, var det hyggelig å høre lyden fra en slåmaskin og

se far arbeide i en nærliggende åker, slo høy, ristet og silte korn eller pløyet, alt etter hvilken tid på året det var.

Hver sommer var det slektninger som besøkte oss. Nevøen var, Walter, kom så snart skolen sluttet for sommeren og han ble helt til den åpnet igjen på høsten. Moren hans, tante Martha, kom ofte senere på sommeren med de andre kusine og nevø, Alma, Edna og Chester. Det var også andre slektninger som kom og ble noen uker eller lengre. Der var Tidholm familien som kom flere somre med fire barn. Når disse gjestene kom var det alltid mye moro, vi hoppet i høyet, svingte oss i et tau ut i høyet, hadde putekrig eller noen av de eldre lurte hverandre. Det var ofte piknik nede ved elva med fiske, vassing og svømming. Hvordan mor klarte å lage mat til alle kan jeg ikke fatte ettersom vi var en stor familie selv uten selskap.

Både far og mor var meget gjestfrie og generøse, men aldri sløsete. Far dyrket hvete på den tida og malte det til mel på mølla til Stephensonbrødrene. Mor bakte utmerket brød og kjernet smør og selv om menyen ikke var så variert, hadde vi god og sunn mat og alltid nok av det.

(- evnt. fortsettelse i et seinere nummer)

Telemarkinger i USA

Av Terje Rehn Holm-Johnsen

Statistikkene sier at rundt 800 000 nordmenn emigrerte til USA mellom 1825 og ca 1920. I dag skal det være rundt 4 millioner amerikanere med norske gener. I dag finner vi dem over hele USA, men tidligere var det nok Iowa, Dakota og Minnesota hvor flest nordmenn kom. Vi vet også om store andeler nordmenn i New York, samt i Illinois.

Hvor mange som reiste fra Telemark, har jeg ingen tall på.

Alle har slekt i Amerika, og opptil flere grener. Det samme gjelder for meg, men for noen år siden visste jeg ikke så mye om dem, eller omfanget av dem. Nå vet jeg mer, og mye av æren for det, skal internett ha. Verden har blitt så mye mindre, og ulike nettsteder gir deg anledning til å dele dine slektsdata med andre, og kanskje få kontakt med potensielle slektninger i USA. Slik har det vært for meg også. Internett, samt kilder som for eksempel ancestry.com har åpnet mange nye porter.

Grenland Ættehistorielag har tilgang til Ancestry.com for våre medlemmer. På hvert møte kan dere enten låne PC med tilgang på, eller dersom dere ikke kjenner nettsiden, få hjelp av oss.

En annen viktig kilde vi har for emigranter, er Rowberg-arkivet, et arkiv over stort sett nekrologer i norsk amerikanske aviser. Arkivet finnes kun på microfiche. Det er laget av St. Olaf College.

Lund

Hos mine besteforeldre på Herre hang det et gammelt familiebilde på veggen. Det viste et ungt ektepar med sine tre unge sønner. Bildet var tatt rundt 1910, på den tiden de dro over til USA. Damen på bildet var Helga Marie Andreasdatter, født 23. mars 1881 på Feset i Bamble, datter av arbeider Andreas Pedersen og kona Jette Andrine Jensdatter (kalte seg også for Andrea Moss). Seinere fikk jeg vite at faren var Nils Oskar Isaksen Lund fra Bamble født 10. juni 1879. De tre barna var Ingolf Amandus født 19. juli 1903, Nils Laurits født 1. september 1905 og Artur Mathæus født 30. september 1907.

De utvandret fra Bamble via Liverpool med "Celtic" og ankom New Jersey 15. november 1909. Paret bor i Winnebago, Iowa.

I USA får de ytterligere 6 barn; Laura Andrea, født 10. mai 1910, Marie Nelette født 11. august 1912, Elmer Norman født 27. desember 1914, Ida Annette født 7. juli 1917, Nora Helma født 23. juli 1920 og Milton Orville født 29. august 1924. Nils Oskar dør i desember 1969 i Forest City, Winnebago.

Det er mange etterkommere etter Nils Oskar og Helga Marie. Laurits, for eksempel, hadde ved sin død i 1998 8 levende barn, 21 barnebarn og 32 oldebarn. Søsteren Laura Andrea hadde ved sin død i 2000 7 barn, 14 barnebarn, 23 oldebarn og 1 tipp-oldebarn.

Familien bodde mest rundt Iowa, men det er også kjente etterkommere i Minnesota og i Seattle.

Austad

Det var vel denne slekta jeg visste om først, og egentlig kun fordi president Ronald Reagan i 1980 utnevnte Mark Evans Austad til ambassadør i Norge. Jeg husker bestemor sa at vi var i slekt med ham.

Bestemor fortalte at hennes onkel hadde rømt landet. Seinere skulle jeg finne det at hennes onkel, Nils Jacob, hadde vært mormoner. Var det grunn nok til å rømme fra Norge på slutten av 1800-tallet?

Nils Jacob Jacobsen Austad var født på Nordre Austad i Siljan 19. februar 1854. Han var eldste sønn av leilendingen Jacob Nilsen og hustru Amborg Maria Jacobsdatter (fra Oklungen i Eidanger). Nils arbeidet som politikonstabel i Risør. Der treffer han losdatteren Anne Helene Rolfsdatter, født 18. juni 1858. I 1880, på hennes 22 års dag, gifter paret seg.

Datteren Amborg Marie blir født 4. november 1880, Agnes blir født 24. april 1882, Jacob August Leonard født 18. juli 1883, Robert Christian født 18. mars 1885 og Mary Martine født 14. mai 1887, alle i Risør.

Deretter reiser familien til Weber County, Utah. Her får de sønnen Casper født 16. oktober 1890, Osilda Christina (Sadie) født 11. oktober 1892, Lillian Rachel født 16. desember 1896, tvillingene Selmer Leon og Selma Leona 26. desember

1898 og sønnen Hilden Norman født 31. mars 1903, alle i Utah.

Jacob August Leonard Austad giftet seg 15. oktober 1915 i Utah med Signa Anderson, født 1887 i Utah. Hun var også av norsk avstamning, hennes far var Jens Hagbert Anderson, mor var Maren Andrina Tidmanson. Jeg er usikker på hvor Signas foreldre kom fra. En bror av Signa, Helmar Paul født 7. februar 1879, gifter seg med Jacobs søster "Sadie".

Jacob og Signa får barna Marcus Jacob født 1. april 1917, Marian Helena født 24. november 1919 (død i 1926), Veda født 23. november 1923 (død 1923), Lewis Leonard født 2. mai 1921 og Geraldine.

Jacob Austad hadde arbeidet i 47 år som lokomotivfører for "Southern Pacific Railroad". Hans siste lokomotiv var City of San Fransisco Steamliner. Han dør i februar 1961.

Marcus Jacob gikk under flere navn, men Mark Evans Austad var vel det navnet han ble mest kjent som. Han ble tidlig interessert i medier, og allerede under den 2. verdenskrig arbeidet han på militære radiostasjoner. Han forflyttet seg etter hvert over til TV-mediet hvor han ble vert for sitt eget TV-program i Washington, "The Mark Evans Show". Han beveget seg blant kjente underholdningsartister og kjente amerikanske politikere. Han ble etter hvert visedirektør for det amerikanske medieselskapet Metromedia. Hans interesse for politikk førte til at han representerte USA i FN, og han var også med i innsettingskomiteen for presidentene Richard M. Nixon og Ronald Reagan. Hans kunnskaper om Norge (han misjonerte blant annet i Norge) førte til at han ble ambassadør i Norge. Før det hadde han også vært ambassadør i Finland.

Mark Evans Austad døde 20. oktober 1888. Hans kone Lola Jean Brown og døtrene Nancy, Penny og Wendy mistet sin mann, og far.

"The President today announced his intention to nominate Mark Evans Austad, of Arizona, to be Ambassador to Norway. He would succeed Sidney Anders Rand.

Mr. Austad was a missionary of the church of Latter-Day Saints in Norway in 1936-39 and served in the United States Army in 1941-45. He was an announcer with KSL radio i Salt Lake City, Utah (1941-43), commentator, newsman and broadcaster with WWDC i Washington, D.C. (1945-50), and commentator—morning man with WTOP-CBS in Washington 1950-60. In 1960-75 and since 1977, he has been vice president for public affairs with Metromedia, inc. He hosted his own television program "The Mark Evans Show" and was anchorman of an award-winning docu-

mentation on pollution called 1985. In 1973 Mr. Austad was United States Alternate Representative to the 28th Session of the General Assembly of the United Nations. In 1975-77 he was Ambassador to Finland. He graduated from Weber State College. Mr. Austad is married, has three children and resides in Scottsdale, Ariz. He was born April 1, 1917 in Ogden, Utah."

"Mark Evans Austad, a broadcaster who became United States Ambassador to Norway and Finland, died of heart disease Thursday. He was 71 years old. Mr. Austad was appointed Ambassador to Finland in 1974 and was the Ambassador to Norway from 1980 to 1984. He began his career in broadcasting at station KSL in Salt Lake City and later succeeded Arthur Godfrey as the CBS Washington commentator. He was a founding trust member of Metromedia, where he was vice president from 1961-1981. He was vice chairman of the 1972 inauguration committee for President Nixon and was a United States delegate to the United Nations. Mr. Austad is survived by his wife, the former Lola Brown, and three daughters."

Ambassadør Mark Evans Austad

Hanson (Søli)

24. februar 1856 får ekteparet Jacob Nilsen og Amborg Maria Jacobsdatter på nordre Austad en datter Gunhild Maria. 17. mai 1882 gifter hun seg i Gjerpen med Jacob Rasmussen, sønn av Rasmus Hansen Søli og Gunhild Jensdatter. Kort tid etter bryllupet reiser det unge paret over til USA

*Jacob R. Hanson med sønnen
Christian på fanget.
Bak Mary G. Hanson.
På hennes venstre side de tre
sønnene Andrew, George og
Jacob J.
Foran dem døtrene
Mabel og Jennie.
Sønnen Alver var nok ikke født,
så bildet er nok tatt ca 1897-98.*

med "State of Pennsylvania" og ankommer New York i juni 1882.

Jacob Rasmus og Mary Gunhild Hanson, som de kaller seg i USA, hadde barna George født 1886, Jacob J. født oktober 1887, Andrew født august 1890, Mabel Marie født 23. august 1892, Jennie M. født april 1894, Christian født april 1896 og Alver født 25. august 1899, alle i Nord Dakota.

Familien slo seg ned i Grand Forks County, Dakota. Han leide sannsynligvis en farm fra 1883, som han kjøpte i 1890. De kom dit enten via tog, eller elvebåt. De kjøpte seg en conestoga vogn og lagde en hytte av gresstorv. Senere bygde de seg et permanent hus.

Mary var som den gjennomsnittlige norsk-amerikanske kvinne. Mørkhåret, kledd i sort, smilte sjelden, arbeidet hardt og styrte familien med jernhånd. Hun ønsket barna suksess, og holdt fast på at de skulle snakke engelsk i hjemmet. Jacob var en stor nordmann, rødlig i håret, arbeidet på gården til den dagen han døde. Mary hadde kontakt med sin bror i Utah, Nils Jacob Jacobsen.

Jacob hadde også en bror i Iowa, men det er ingen tegn på at de hadde noen kontakt.

Hjemme i Norge hadde hun 2 søstre; Karen Anne gift med Martin Olsen Bakkeskogen i Gjerpen, og Sina Julia gift med Kristen Hansen Høgset i Gjerpen (mine oldeforeldre).

Holm

Via Gard Strøm fikk jeg vite at min ane Peder Olsen Holm dro over til USA som godt voksen. Peder var født 1801 på Mo i Gjerpen. Foreldrene var Ole Halvorsen og Maren Aslaksdatter. Sønnen døpes 19. juli 1801 i Gjerpen. Han er snekker av yrke.

12. desember 1823 gifter han seg med Kirsten Maria Sondresdatter, fødd 1800, døpt 28. september 1800 i Gjerpen. Hun er datter av skomaker og husmann Sondre Kittilsen og Aase Marie Arnesdatter. De har disse barna sammen: Ingeborg Kirstine født 5. april 1824, Maren Olava født 28. juni 1826, tvillingene Sophie og Aase Maria født 19. februar 1829, Kirsten Maria født 1. november 1832, Ole Peter født 23. august 1835, tvillingene Andrea og et dødfødt barn født 28.

desember 1838, Aminde Cecilie født 6. november 1841.

Aase Marie dør i barselseng 6. november 1841. Peder Olsen gifter seg på nytt 10. oktober 1842 med Anne Sophie Andersdatter fra Nore Ødegård i Moss. Med henne får han barna Carl født 18. oktober 1843, Hans født 25. juli 1845, Adolph Severin født 19. august 1846, tvillingene Ole Peter og Karen Olava født 3. januar 1849 samt Elise født 21. april 1850.

Av alle disse barna var det kun 4 som sikkert vokste opp. Søstrene Sophie og Andrea fra 1. ekteskap fikk begge barn på Moldhaugen i Solum. Sophie ble gift med snekker Jens Pedersen Tuft, og de er mine tipp-tippoldeforeldre. Fra 2. ekteskap levde kun Carl og Adolph Severin opp, og det var disse to, sammen med foreldrene, som reiste over med barken "Fredrick" til New York den 30. juli 1863.

Peder dør før 1870, kona før 1880. Carl, som i USA også kalles Chas eller Charles, blir gift med ei Skiens-jente, Jørgine Dorthea Hansdatter, født 14. mars 1852 i Skien.

Paret flytter rundt mellom statene Iowa, Minnesota og Nord-Dakota, selv om de avstandsmessig ikke flytter langt. Carl arbeider som gårdbruker. Han får barna Hiram P. født 5. februar 1875, Charles Julius født 22. januar 1877, Marvin født 18. mars 1882, Amilia født 19. mars 1881, Melvin født 5. februar 1883, Harry født 16. februar 1886, Orville født 16. april 1889, William E. født 7. juli 1892 og Nora, født ca 1895.

Broren Adolph Severin, som blir gift med svenske Charlotte Peterson, født 27. februar 1850, reiser

lengere unna med sin familie. Han ender opp i staten Washington, helt ut mot USAs østkyst. Der bor han i Walla Walla. Han er også innom nabostaten Oregon.

Hans barn er Anna født 9. juni 1871, Oscar født 17. april 1873, Laura født ca 1875, Harry F. født ca 1877, Edgar født ca 1881, Emma født ca 1883, Maurice født 3. oktober 1887 og Roy født 29. desember 1899.

I 1918 skrives historien om Walla Walla, og der er Adolph Severin nevnt:

"Adolph Holm, deceased, belonged to that class of substantial citizens that Norway furnished to the new world. He was a man of business ability and enterprise and possessed marked skill as a wood worker. Laudable ambition actuated him at every point in his career and an orderly progression brought him to a prominent position among the successful business men of Walla Walla county. Each forward step in his career gave him larger opportunities which he readily recognized and promptly utilized.

Mr. Holm was born in Norway, August 20, 1847, a son of Peter Holm, who was a wood worker and contractor of that country. At the age of nineteen years Adolph Holm bade adieu to friends and native land and sailed for the new world, having heard favourable reports concerning its opportunities, so that he was thus induced to seek a home on this side of the Atlantic. He had previously learned the trade of a wood carver under the direction of his father in Norway and he had also enjoyed liberal educational training. He had attended a Latin school there and was master of four or five languages. Thus well equipped he

Walla Walla i Walla Walla county, Washington.

Som dere ser på kartet, var avstanden ikke langt til Oregon, hvor familien også bodde en tid.

reached the new world, without capital but possessed of marked intellectual force and ability in the line of his trade. Making his way westward to Chicago, he there worked as a wood carver for a time and was also employed at various points in Michigan. Still later he went to Sioux City, Iowa, where he took up the business of contracting and building.

It was while a resident of Sioux City that Mr. Holm was united in marriage, in August, 1870, to Miss Charlotte Peterson, a native of Sweden, who had come to the United States when seventeen years of age. In the year 1872 Mr. Holm came to the west with Oregon as his destination. He located first in Salem and was employed on the building of the state capitol in that city, remaining there for six years. On the expiration of that period he removed to Walla Walla and after two years took up his abode in Asotin county, Washington, where he resided for twenty-one years. During that period he was engaged in farming and in May, 1902, he purchased land and removed to the home farm upon which his widow now resides. There he continued to carry on general agricultural pursuits until his demise, which occurred February 3, 1904.

He was a very skilled wood turner and he did much of the interior finishing of the Washington building for the Columbian Exposition held in Chicago in 1893. He proved equally efficient along other lines, both industrial and agricultural. In a word he possessed marked adaptability and accomplished whatever he undertook by reason of his unfaltering diligence and perseverance. His persistency of purpose, his laudable ambition and his splendidly directed efforts constituted an example that is well worthy of emulation.

To Mr. and Mrs. Holm were born eight children, seven of whom still survive, as follows: Anna, at home; Oscar, who is a member of the police force in Seattle; Harry, a resident of Roswell, New Mexico; Edgar, who is engaged in merchandising at Yuma Pine, Oregon; Emma, the wife of Professor W. M. Davis, who is principal of the College Place schools; Maurice, who formerly lived in Boston, Massachusetts but is now with the United States troops somewhere in France; and Roy, who operates the home farm.

Mr. Holm gave his political allegiance to the democratic party, and while he always kept well informed concerning the political conditions and questions of the country, he never had aspiration for office. He belonged to the Independent Order of Odd Fellows for many years and was a loyal representative of that society. He never regretted his determination to come to the new world, for

he here found the opportunities which he sought and in their utilization made for himself a most creditable position in business circles. He won success by honorable effort and his record is one which reflects credit upon the land of his birth and the land of his adoption. That his life was well spent is indicated by the fact that those who knew him longest were his staunchest friends, for throughout his entire career he displayed characteristics that were worthy of the highest regard of his fellowmen.

Johnsen

Malermester Petter Johnsen var født på Moldhaugen 19. desember 1843. Han var gift med sin kusine, Anna Marie Jensdatter Tufte, datter av Jens P. Tufte og Sophie P. Holm, nevnt i forrige kapittel.

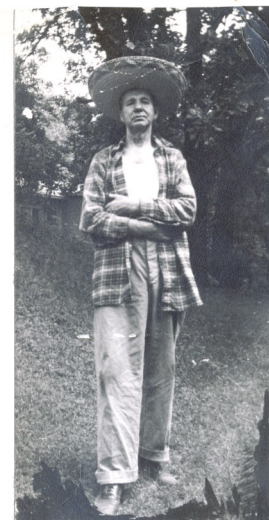
Petter og Anna fikk 12 barn, flere av dem dro til Chicago, Illinois ved ulike anledninger. De hadde barna Gunhild Jørgine født 16. februar 1878, Einar født 23. juli 1879, Einar Holm født 26. november 1880 (min oldefar), Jens Tufte født 23. juli 1882, Signe født 13. august 1884, John Aas født 17. august 1886, Julius født 14. april 1888, Sverre født 4. juli 1889, Aagot født 14. november 1891, Trygve født 10. mai 1894, Sofie født 29. oktober 1896 og Gustav Johannes Lien født 8. februar 1899.

Gunhild Jørgine, Gunda, ble i USA gift med Ferdinand "Fred" Denecke. Hun ble stemor til 5 barn fra hans første ekteskap, og sammen med Fred fikk de også barna Anna M født ca 1907, Evelyn M født ca 1909, Richard Leroy født 24. mars 1911 og Robert S. født 26. april 1913. Familien bodde i Chicago, Illinois.

Jens Tufte ble i USA gift med Bamble-piken Gudrun Isaksen, født 16. mai 1892.

De hadde barna Helene J. født 22. november 1914, Erling "Swede" født 25. juli 1916 og Norman H. født ca 1920 og som døde i 1945 i slaget ved Okinawa, Stillehavet.

John Aas ble i USA gift med søsteren

CHIEF
J. TUFTE J.
GRAATOPPEN
(GRAATOPPETTEN TRACED
BACK TO ANNO 1300)

Gundas stedatter, Ellen Katherina "Dolly" De-neck, født 18. april 1896. Deres barn var Dorthy født ca 1916 og J. Donald født ca 1919.

Også deres søsken Sofie og Trygve dro over til Chicago, men de kom begge tilbake til Norge etter en del år. Sofie, som før hun dro til USA, arbeidet som guvernante for Cappelen, arbeidet som sykepleierske i Chicago. Trygve var snekker.

Isak Gundersen og Hanna Petrea Olsen.

Gundersen

Isak Gundersen, Ike som han kalte seg i USA, var født i Porsgrunn 10. november 1878. Han hadde 2 brødre som også dro over, Nils L. og Martinus (Martin i USA). Ike var gift i Brevik 1903 med Hanna Petrea Olsen, datter av mine tippoldeforeldre Bernt Olaus Olsen, kjent bakermester i Brevik, og Hanna Petrea Mikkelsen.

Ike og Hanna hadde barna Astri Regine født 30. november 1903, Rolf født ca 1913, Ruth Ella Marie født ca 1916 (Ruth var jeg i kontakt med våren 2011, hun var da på Facebook i en alder av 95! Hun er, idet dette skrives, fortsatt i live.) Agnes Lillian født ca 1923.

Ike var en del i Norge på 50-tallet. Min far husker dette godt. Ike var nemlig eiendomsmegler, og hadde tjent opp en god slump penger. Når han kom på besøk, hadde han alltid med seg en skinnende flott, ny amerikaner. Ike solgte nemlig bilen i Norge, for å finansiere reisen. I en tid hvor ikke enhver hadde bil, var det stolte øyeblikk når pappa og hans familie kunne kjøre med det blanke dollargliset til Ike rundt i Grenland.

Tufte/Tofte

Tidligere nevnte Jens Pedersen Tufte og Sophie Pedersdatter Holm hadde 8 barn; Peder Cornelius født 29. mars 1852, Otto Martinus født 3. mars 1855, Anne Marie født 18. november 1857 (min tippoldemor), Cart Ausin født 19. april 1860, Ole Petter født 12. januar 1863 (døde som barn), Juliette født 24. desember 1864, Ida Martine født 1. mai 1868 og Ole Petter født 19. mai 1871.

Anna Marie og Ida er de eneste som jeg vet med sikkerhet ble i Norge. Cart Ausin, Carter Tofte, døde i Salt Lake City julaften 1897. I dødsannonse i Norge står kun hans to søstre nevnt (Juliette Sofie druknet i Frierfjorden sammen med to venninner 19 år gammel).

Ole Petter Tofte ble gift med Salt Lake City med Laura Othelia Larsen, født 29. august 1872 på Moldhaugen. Ole Petter døde i 1943 i San Bernardino, California, Laura 20 år seinere, i Los Angeles, California. De hadde tre barn; Esther Dolores født 8. desember 1902, Sophie Marie født 18. juli 1904 og Harold Holm født 22. februar 1908.

Jeg vil avslutte artikkelen her. Jeg har mer informasjon om slektene nevnt her, dersom du også vil ha en kopi.

Jeg vil takke Jim Johnson, Carol Haid, Kathy Lund, Barbara Dragland, avdøde Bodie Lunn, Matt Austad og andre som har hjulpet meg med disse slektene.

Amerikautvandringen og mine besteforeldre

Av Ivar Kokkersvold

Først noen ord om Amerikautvandringen – så langt jeg har fått med meg til nå.

Det var nok mange ulike grunner til at folk utvandret til Amerika og sosial bakgrunn. Det var nok ikke bare de dårligst stilte her hjemme som dro. De burde nok i alle fall ha penger til billetten over, og helst ha med litt penger som startkapital for å kunne etablere seg i det nye landet. Det å ha slekt eller venner der å kunne oppsøke for hjelp i den første etableringsfasen, var nok også viktig for mange. Tryggere å dra og kunne etablere seg i det nye landet (språk, arbeid m.v.).

Med til historien om Amerikautvandringen hører også de som kom tilbake, og etter det jeg har hørt var det ganske mange. Noen av spesielle grunner som min bestefar. Andre da det var lettere å få seg arbeid der og bedre betalt, og forhåpentligvis ha med seg "god slump" penger tilbake.

Likeledes handler det om de som ikke dro, men som livet sitt endret på grunn av andre dro. Som min bestemor som overtok slektsgården fordi broren og odelsgutten utvandret.

Som slektsgransker bør jeg nok ta forbehold om at ikke alt er fra sikre kilder, og at det kan være feil og mangler. Artikkelen bygger på kildeopplysninger, muntlige familieberetninger og mine egne tanker. Men godt nok for å belyse visse sider av Amerika-utvandringen, og livet til mine besteforeldre får jeg aldri vite alt om heller.

*****

Ingvald Aasoldsen Ørvig.

Bestefar Ingvald Aasoldsen Ørvig (1873–1942) var et av 12 barn av Hanna Petronelle Hansdatter (1840-1887) og Aasold Knudsen Ørvig (1835–1894). Av disse barna var det 10 gutter og 2 jenter hvorav den ene dattera døde mindreårig.

Gården Ørvig ble regnet som en middelstor gård etter Eidangerforhold den gang. Min oldefar Aasold Knudsen var skipsreder og isbrukseier ved siden av at han dreiv gården, så familien må nok regnes som blant de bedre stilte.

Av disse barna var hele 5 sønner som utvandret,

Ungdomsbilde av
Ingvald Aasoldsen

der i blant eldstesønnen og odelsgutten Knud Aasoldsen. Forhåpningene om et bedre liv "over der" må nok ha vært store den gang, og kanskje også oppfylt for mange.

Faren Aasold Knudsen døde i 1794. I skiftet 1796 etter foreldrene ble gården overtatt av 2 sønner – min bestefar og en bror. De skulle betale kr. 47.143,37 til sine medarvinger. Denne overtakelsen fulgte ikke arverekkefølge for barna. Trulig ble her gjennomført - noe jeg sett andre eksempler på - farens/foreldrenes vilje og ønsker. Det ble på den tida utskilt fra gården deler av eiendommen som inneholdt farens øvrige forretninger. Farens virksomheter som skipsreder, isbrukseier og gårdeier ble nok delt blant barna etter det faren anså som best.

Allerede 3 år seinere – i 1897 – solgte imidlertid Ingvald sin halvpart av gården til sin bror som medeier for 8.000 kr. Broren ble derved eneieier av den noe reduserte slektsgården. En halvpart av gården uten farens annen virksomhet var kanskje noe mindre attraktiv, men nok til leve av på den tida. Men Ingvald så nok for seg en bedre framtid i Amerika i likhet med sine brødre som utvandret tidligere. Trulig hadde han hørt fra dem også.

*Ingvald Ørvig i Amerika
med 2 brødre*

*foran fra venstre:
Petter, Knud og Ingvald*

*bak:
Knuds hustru ved navn
Bell, svensk*

På nettstedet til Ellis Island Foundation fant jeg at Ingvald Orvig kom til New York 5/5-1898. Han kom fra Christiania via Liverpool til New York. Fra Liverpool med skipet S.S. Servia, og overfarten til New York tok 9 dager. I passasjerlista fant jeg mange andre norske utvandrere, men intet som tydet på at han var sammen med andre fra hjemstedet.

Videre oppgav han at han skulle videre til Chicago – sannsynligvis for å oppsøke sine brødre. Det er en antakelse på bakgrunn av at det bevart et bilde av ham — som vist ovenfor — med 2 brødre i Amerika.

Foreløpig har jeg ikke funnet ut mer om Amerikatiden hans, hva han gjorde og bodde m.v. Men ifølge familieberetninger skal han ha gjort det bra der da han hadde med en del penger tilbake derifra.

Så skjer det at han får brev fra et eller flere sine søsken med innstendig ønske om han kommer tilbake da farsgården ble vanskjøttet. Broren som overtok gården, dreiv annen virksomhet – bl.a. med skipsfart - ved siden av gårdsdriften. Det kan godt være at det ble vel mye å skjøtte alt.

Hva Ingvald tenkte og besluttet da han fikk denne meldingen, vet jeg ikke. Men jeg vil tru at han samrådte seg med sine brødre, følte en forpliktelse ovenfor sin fars vilje/ønske for gården som nevnt og bestemte seg for å dra over for å se an

forholdene. Årstallet for da han dro tilbake har jeg ikke funnet ennå, men perioden 1903-08 er et rimelig anslag utfra at han giftet seg med bestemor i 1910.

Han var så medhjelper i driften av slektsgården en periode. Han fant seg så ei jente i det nære nabolaget, giftet seg med henne, ble værende og overtar hennes slektsgård Skavraker.

For gården Ørvik ble det til at deres eneste søster og hennes mann overtok, og broren konsentrerte seg om sin forretningsvirksomhet.

Det hører med til historien at en annen bror som utvandret, også vendte tilbake. Han kjøpte seg en gård i Bamble.

Anne Elisabeth Larsen/Ørvik.

Bestemor Anne Elisabeth Johansdatter/Larsen/Ørvik (1878-1958) var et av 6 barn til Nilia Marie Zachariasdatter og Johan (Fredrik) Larsen Skavraker; 3 jenter og 3 gutter hvorav 2 gutter døde som mindreårige. - Hun vokste opp i perioden med skifte av etternavn; fra –datter til å ta farens etternavn og/eller ektemannens etternavn ved giftemål.

Gården Skavraker var en rimelig stor gård i Eidanger på 1700-tallet men med mindre skog og

*Anne Elisabet Larsen
(trulig før hun giftet seg)*

*Et postkort med foto av seg
fra Anne til Ingvald i 1908
før de ble gift
- hun var da i tjeneste i Porsgrund*

utmarksbeite for husdyr. På 1800-tallet ble foretatt en oppdeling av den opprinnelige gården i 3 bruk, men innmarken ble nok noe utvidet og forbedret. Så selv etter oppdelingen vil jeg tru at gården var til å leve av etter datidens forhold.

Min bestemors bror og odelsgutt Hans Olaves Johansen/Larsen (1875-ca.1948) bestemte seg for å utvandre til Amerika allerede i 1892, bare 17 år gammel. Jeg finner ham blant utflyttede 1892 i kirkeboka for Eidanger hvor han fikk "daabs- og konfirmasjonsattest" av presten dat. 31.3.1892 og hvor det framgikk at han skulle til Amerika. Nøyaktig dato for utvandringen og ankomst Amerika har jeg foreløpig ikke funnet fram til.

Igjen en som nok hadde et levebrød i hjemlandet, men som så for seg en bedre framtid i Amerika. Det var mange fra Heistad-området som utvandret, så han kan ha reist sammen med noen eller hatt venner å oppsøke som hjelp til å etablere seg.

Mora Nilia (Marie) Zachariasdatter døde 6/11-1896, og faren giftet seg i år 1900 på nytt med Olga Svendsen fra Brevik. De fikk 2 barn (døtre) sammen, og hun hadde en gutt fra tidligere. I 1900-tellingen er oppført under Skavraker (gnr. 70 bnr.1) Johan Larsen med sin nye kone og hennes sønn fra tidligere. De 3 døtrene fra 1. ekteskap – inkl. min bestemor – var nok da i tjeneste andre steder.

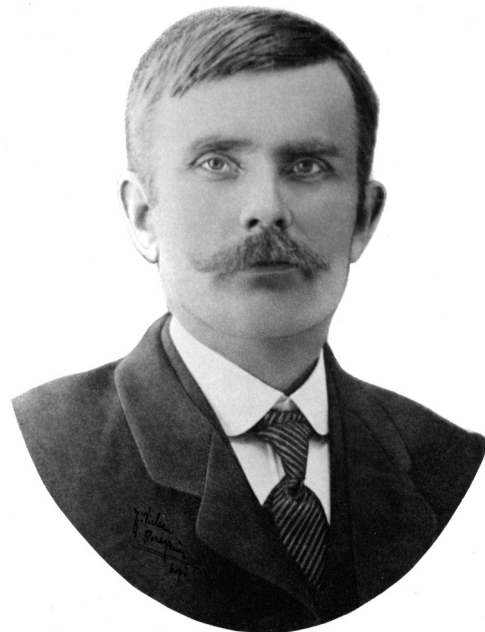
Johan Larsen døde i 1906, og den nye kona satt igjen med 2 små felles barn og en noe eldre gutt fra tidligere. Gården ble så i forpaktet bort i noen år.

Anne og Ingvald på Skavraker

Anne og Ingvald giftet seg 12/5-1910, og fikk etter hvert 5 barn der i blant mora mi som eldst. De dreiv gården Skavrager fra giftemålet, men overtakelsen skjedde først i 1915.

I 1915 ble gården først ble overført til broren Hans Olaves Larsen for 5.500 kr. til sine medarbeider. Deretter samme år solgt til svogeren Ingvald for 10.000 kr.

Dette var overdragelser og salg nok uten at Hans Olaves Larsen var tilstede; etter skriftlig fullmakt. Framgangsmåten må nok ses i sammenheng med bestefaren Zacharias Olsen Skavrager i sin overdragelse av gården til svigersønnen Johan Larsen ville sikre seg at gården forble i slekta: "Det er min uttrykkelige vilje at gården ikke skal selges – i så fall skal min dattersønn Hans Johansen (les: Hans Olaves Larsen) ha forkjøpsrett

Portrettfoto av Anne og Ingvald Ørvik

for samme sum som Johan Larsen har gitt”.

Videre kan det se som Hans Olaves Larsen fikk med seg en arv på 4.500 kr. ved salget. Jeg slettes ikke sikker på at det var tilfelle. Etter det jeg har hørt var det ikke uvanlig at Amerikautvandrene frasa seg arv i hjemlandet. Det kan godt ha vært gjeld på gården som ikke framgår av ovennevnte beløp og/eller en samlet overenskomst med de andre arvingene; spesielt siden faren hadde vært gift 2 ganger.

Etter familieberetningen skulle Ingvald ha gjort det godt i Amerika som tidligere nevnt. Det må nok også ses på bakgrunn av den startkapitalen han fikk med seg ved salget av sin halvpart av gården til broren. Han oppførte således et nytt våningshus samme år han fikk kjøpt gården; et romslig 2-etasjes hus.

Bestemor brevvekslet med sin bror i Amerika. Et brev til jul hvert år etter det jeg har forstått, og de måtte nok da skrives i god tid før jul da postgangen med bl.a. båt tok sin tid. En del av disse brevene er bevart. Enkle brev preget av skriveferdig-

heten den gang – ”jeg har det bra” m.v., og størst familieverdi.

Det siste brevet fra broren vil jeg dog ta med litt fra. Det er fra 1946 – rett etter 2. verdenskrig. Broren gav her uttrykk for at han trudde at ”tyskerne hadde tatt alle husdyra på gården”. Videre hadde han et sterkt ønske om å komme hjemom en tur; for å hilse på og se igjen hjemlandet og gården.

En slik tur til gamlelandet ble det aldri noe av. Noen år senere kom det et brev fra hans etterkommere med melding om at han hadde dødd. De beklaget at meldingen kom seint, men at de hadde måttet lete opp en som var skrivefør på norsk – noe de ikke var.

Kilder:

- Kirkebøker for Eidanger, digitalarkivet
- Eidanger bygdehistorie, bind 3
- Nettstedet Ellis Island
- Folketellingene, digitalarkivet

Hvem var Jacob Ballestad

En kommentar til artikkel av Helle Frisak Sem i Ætt og Annet juni 2011 ved Per Sverre Øvrum

Det er sikkert riktig det du har funnet fram til om Jacob Abrahamsen og Elen Anundsdatter. Etter litt fram og tilbake har jeg funnet fram til det samme.

Så vidt jeg kan se, har ikke Gjerpensboka fått gjort det klart at der var to Jacob Ballestad samtidig, nemlig Jacob Olsen (ca. 1669-1754) g. m. Anna Børgesdatter (ca. 1678-1738) og Jacob Abrahamsen (ca. 1655-1724).

Hvem var så foreldrene til Abraham Hauen (ca. 1629-1695)?

Fra en protokoll av 1686 finner vi en tvist på tinget mellom Meen og Menstad. Der er det noen interessante detaljer: "Ligesaa var mødt Abra-

ham Hafn på sin søster Ambør Gundersdatters vegne och Solfue Meen."

Ved Gunder Simensens død i 1672 har Kirsten barna:

- Abraham Hafn (Hauen) født ca. 1629.
- Ambor Gundersdatter f. ca 1640.
- Inger Gundersdatter f. ca. 1650..

Etter fødselsåra så er Gunder bare 13 år eldre enn Abraham. Så det er tydelig at Kirsten må ha vært gift før og da hadde med seg Abraham inn i ekteskapet med Gunder Simensen Meen.

Abraham Hauen var nok da sønn av Kirsten Meen og stesønn til Gunder Simensen Meen.

NYTT PÅ NETTET

Genealogiske samlinger

ved Jørn Olsen

To store og kjente private Genealogiske samlinger er i disse dager i ferd med å bli skannet av Arkivverket. Det er de Personalhistoriske samlingene til Wilhelm Lassen og Charles Delgobe.

Disse store samlingene/arkivene har frem til i dag bare hvert tilgjengelig på mikrofilm på riksarkivet i Oslo, men nå kan de nyttiggjøres på nettet hjemme i egen stue.

Wilhelm Lassen

Wilhelm Lassen eller Wilhelm Theodor Alexander Lassen (født 2. oktober 1815 på Gran på Hadeland, død 16. februar 1907 i Kristiania) arbeidet hele sin yrkesaktive liv ved postkontoret i Revisjonsdepartementet (postkontoret ble siden lagt under andre departementer), der han etter hvert avanserte til å bli byråsjef. For ettertiden er han mest kjent som genealog.

Lassen sluttet som byråsjef i 1881 og etter dette ofret han seg helt for sitt genealogiske arbeid. Han hadde i lang tid samlet på personalhistorisk materiale og foretatt avskrifter og utdrag av diverse kirkebøker; også av kirkebøker som senere er gått tapt. Disse avskriftene ble gjort under besøk på kirkegårdene den gang protokollene ennå var bevart der. Han hentet også opplysninger fra Riksarkivet og fra aviser (særlig Morgenbladet). Hans opplysninger ble sortert på slektsnavn og siden deponert som Lassens samlinger i Riksarkivet.

Han var fra 1879 den første formann i den norske avdelingen av Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie. Han ble i 1895 dekorert som ridder av 1 klasse av St. Olavs Orden og ridder av Danebrogordenen for sin store innsats.

Charles Delgobe

Charles Delgobe eller Charles Antoine Delgobe (født 11. november 1844 i Château-Thierry utenfor Paris i Frankrike, død i 1916 i Kristiania) var bergingeniør og genealog. Etter å ha vært ansatt ved kullgruver i Tyskland i to år, kom Delgobe til Norge i 1870. Han ble driftsingeniør ved Vigsnes Kobberverk (1871-1873) og han virket deretter som translatør og bergverkskonsulent i Bergen.

Delgobe kom i 1877 til Ødegårdens verk i Bamble og to år senere ble han generaldirektør ved verket. Han sluttet ved Ødegården i 1886 og bosatte seg i Kristiania der han bodde til sin død.

Etter at han kom til Norge kastet han seg raskt seg over studiet av norsk språk, historie og topografi. Da han giftet seg med Marie Nicolette Lovise Floor i 1872, ble genealogi Delgobes store interessefelt. Han hadde klisterhjerne og en veldig arbeidskapasitet. Opptegnelsene skjedde på det han hadde for hånden. Det kunne være på regninger, reklame etc., og det er ikke alltid like lett å tolke det han nedtegnet.

Arkivverket skriver at samlingen, som omfatter opplysninger om ca. 5400 slekter, ble kjøpt av Stiftsarkiverne i Kristiania (nå Statsarkivet i Oslo) og er en av Norges betydeligste genealogiske samlinger. I tillegg til dette inneholder samlingen en eske med genealogiske manuskripter, diverse avisutklipp, franske assignater fra 1793, originale dokumenter tilbake til 1600-tallet. Samlingen er ordnet alfabetisk på slektsnavn, men i forhold til Lassens samling er nok denne mer utfordrende å tolke og finne frem i.

I Norsk Biografisk Leksikon skriver S.H. Finne-Grønn om Charles Delgobe: "Han arbeidet hurtig, nårsomhelst og hvorsomhelst, besatt en glimrende hukommelse og utviklet en kombinasjonsevne der satte ham i stand til å løse mange interessante spørsmål, men samtidig ofte skadet hans arbeid, fordi det raske arbeidstempo og en viss åndelig rastløshet ikke gav tid til grundige og nøkterne undersøkelser."

En finner samlingene under Arkivverket – Arkivbevaring – Papirmateriale – Digitalisering – Skanning – Genealogiske samlinger:

<http://www.arkivverket.no/arkivverket/Arkivbevaring/Papirmateriale/Digitalisering/Skanning/Genealogiske-samlinger>

Kilder:

- Arkivverket,
- Lokalhistoriewiki.no,
- Boken "Ødegårdens Verk" av Gunnar Sem.

SLEKTSFORSKERDAGEN 2011

Grenland Ættehistorielag og DIS Telemark

arrangerer Slektsforskerdagen
lørdag 29. oktober 2011 kl. 10-14

Sted: Høyskolen i Telemark, Bygg N
NB! Ny lokalisasjon i forhold til tidligere år.

Foreløpig program:

kl. 10.30 – 11.30: Anette Skogseth Claussen, Digitalarkivet

kl. 11:30 – 12:30: Anette Holt Bratsberg, Vita Veritas

kl. 12:30 – 13:30: Eva Erntzen, DIS om Gravminner

Det er som før gratis servering av kaffe og vafler.
Grenland Ættehistorielag og DIS Telemark sitter klar utenfor foredragssalen
for å hjelpe de som trenger det med sin slektsforskning.

Vi i Grenland Ættehistorielag har erfaring med slektsforskning i
Norge, Sverige og USA.

Gratis inngang

Velkommen

Arrangementet vil også bli annonsert i TA, Varden og via "flyveblad".

B *Returadresse:
Grenland Ættehistorielag
Postboks 169
3901 Porsgrunn*

Møtekalender for Grenland Ættehistorielag

Ut året 2011 og begynnelsen av 2012:

- 2011: 20. oktober ..... Medlemsmøte
29. oktober ..... Slektsforskerdagen
3. november ..... Høstmøtet
10. november ..... Medlemsmøte
24. november ..... Utvidet medlemsmøte
8. desember ..... Medlemsmøte
- 2012: 5. januar ..... Medlemsmøte
26. januar ..... Medlemsmøte
9. februar ..... Utvidet medlemsmøte
23. februar ..... Medlemsmøte
8. mars ..... Medlemsmøte

Vi minner alle om endrede åpningstider:

På vårt vanlige møterom i 1. etg, hvor vi hovedsakelig skal fokusere på utlån, er åpningstiden 17-19. På møterommet i 2. etg er åpningstiden fra 17-20. Her regner vi med å sitte med våre PC'er og jobbe litt mer direkte med slekt.

Program for utvidede medlemsmøter vil komme som oppslag på biblioteket ca. 1 måned før, samt at det vil bli annonsert på hjemmesiden vår: www.grenlandslekt.no

*****

Velkommen til høstmøtet

Vi møtes i Østre Porsgrunn Kirkestue torsdag 3. november 2011 kl.19.

Ole Bjørn Darrud skal fortelle om Myllarguten.

Etter foredraget blir det utdeling av Grenland Ættehistorielags hederspris for 2011.

Det serveres som vanlig rundstykker, kake og kaffe.
Utlodning.

Vel møtt!